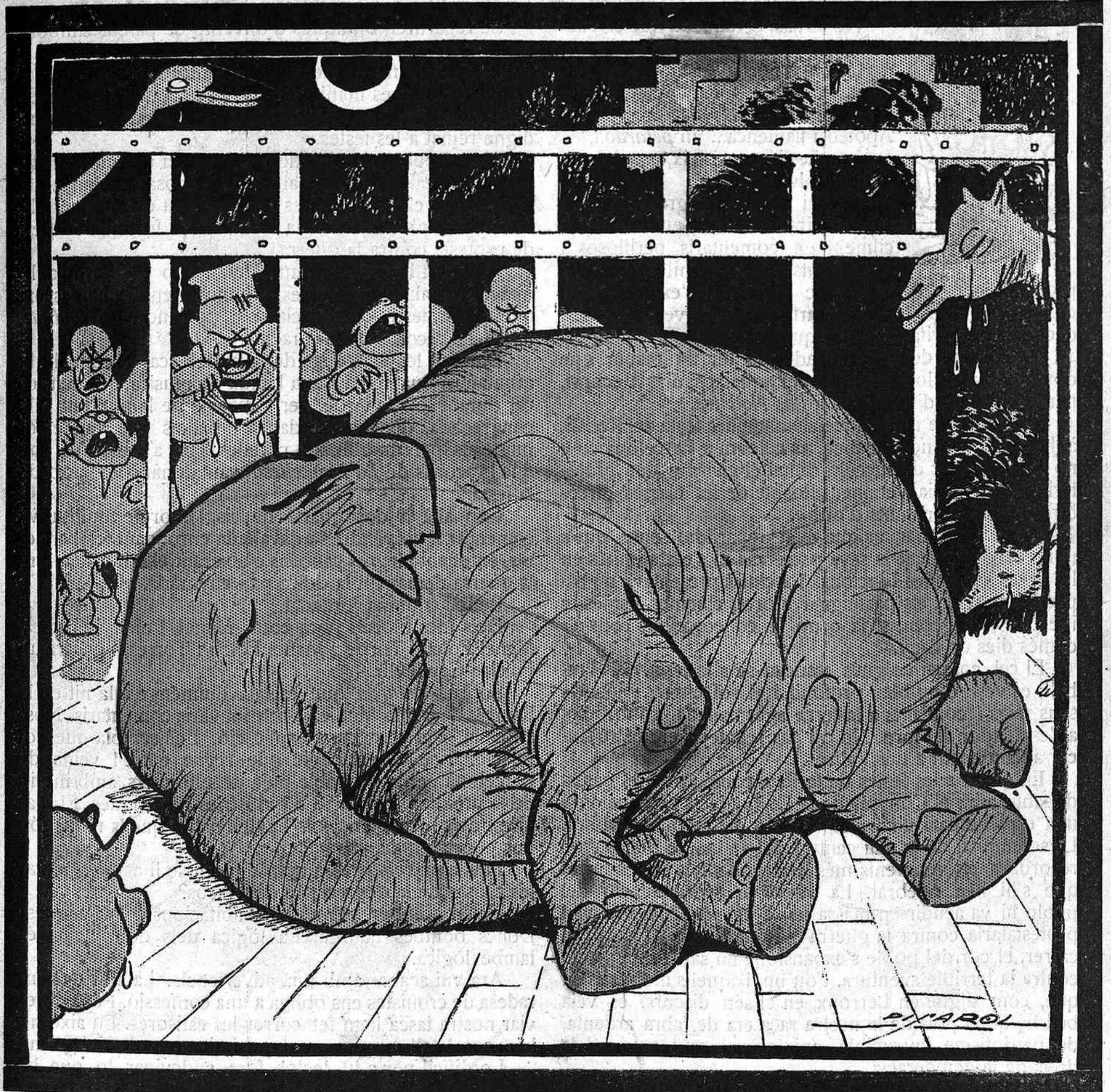

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1845 ————— Any XXXVI
BARCELONA, 8 DE MAIG DE 1914

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims ————— Atrassats: 20

DARRERES PARAULES DE L'AVI

—L'únic consol que tinc és que m'ompliran el ventre de palla. A l'últim me veuré tip.

XANFAINA

1!... Què faràs, cabaç?... Un hom prou tenia resolt bastir aquesta crònica a base d'elefant. Mes, com ja veureu tot seguit, totes les maces piquen.

No és pas, certament, que en l'actual setmana manqui materia prima per a un cronista llest. Primer de maig. Festes de la Pau. Jocs Florals. Congrés de la Democràcia catalana. Apoteosi flamenca... un *petardo*...

La qüestió consisteix, emperò, en nedar i salvar la roba.

Jo mai soc tingut gran traça de reporter imparcial i m'embranco fàcilment en comentaris perillosos i apassionats, esca de mil i un com-

promisos que, desde que soc descobert l'existència de *pinxos*, fins dintre'l mateix partit de les meves simpaties, dec procurar evitar, costi lo que costi.

Cal provar, de totes passades, de fer un resum que dongui idea de lo succeït durant aqueixos dies i eclipsi, per lo verídic i discret, fins a *Las Noticias*.

El primer de maig, aqueixa magnífica festa del treball, àdhuc pels que no treballen, es celebrà a Barcelona com no podia menys de succeir, donat el civisme del proletari i la tolerància verament lloable de les classes directores i demés elements d'ordre.

La mateixa policia siguié ben repartida, sense que's notés excessivament la seva presència ni s'extralimités en les seves delicades funcions. La ciutat presentava un aspecte tranquil, i els passeigs i afores, cinemes, esglésies i teatres es veieren, si fa o no fa, concorreguts com els demés dies de l'any.

El cel, com si volgués associar-se a la festa del Treball, es vestí d'un blau profund i el sol envià, joïós, els seus raigs fecondants a la terra agermanada, contribuint a l'esplendor del jorn. No cal pas regatejar el nostre sincer aplaudiment a uns i altres.

En quant a les festes de la Pau, començaren el passat dissabte, amb el Congrés de la Democràcia catalana. Fou una esplèndida i vital manifestació del partit republicà. La solemnitat de la nau central del Palau de Belles Arts recordava els moments més trascendentals de les festes que s'hi han celebrat. La veritable representació del poble hi va acudir en massa per a fer sentir la seva vèu protestatària contra la guerra ignominiosa. Al sortir al carrer, el cor del poble s'expansionà en santa indignació contra la terrible aventura. Fou un d'aquells moments en que, com digué en Lerroux, en el seu discurs, es veia ben bé que'l pols de la nostra raça era de febra ardenta, de patriotisme invencible, animat pel sant amor dels drets de la democràcia.

El diumenge al matí va eixir, amb tota solemnitat, el combregar general, amb gran concurrència de clergues i fidels, que entonaven càntics alternats amb els sons de

una banda molt afinada, el nom de la qual sentim no recordar.

Un poc més tard es celebrà el festival benèfic pels ferits en la guerra del Marroc, en la Plaça de Toros de la Barceloneta. La Banda Municipal, cedida galantment pel nostre Municipi, tocà una bonica composició del seu repertori, donant-se així començ al festival, que constituí un esclatant èxit. Mentrestant anaven arribant col·legis de nens i nenes—vestits tots de blanc—respectius Centres del partit de U. F. N. R. i dels radicals, acompanyats de penons blancs, alusius a l'acte, i als que se'ls obsequiava exquisidament.

Es pronunciaren molts discursos el·loqüentíssims, que foren molt aplaudits, i es cantaren *¡Gloria a España!* i *La Marsellesa* entre entusiasmes delirants.

Se repartiren branques d'olivera i de palma simbòliques als concurrents.

No podem menys de remarcar la tolerància a l'anglesa que les dugues manifestacions esmentades suposen.

Per la tarde, l'aplec a la muntanya del Coll posà un digne remat a les festes.

Fou el poble, gloriós de civisme i en una vibrant comunió d'ideals, el que assaltava l'hermosa muntanya del Coll per a clavar les seves senyeres en el cim més alt, com afirmant davant de la ciutat el seu formidable gest de protesta contra la guerra.

A la part baixa de la muntanya, prop de l'ermita, hi estaven instal·lades diverses cantines i tendes ben assortides de minestra de tota classe i de venda de *confetti*, llaçades i records de la forada.

Damunt les margedes de la pintoresca vessant de la muntanya, una cobla i una banda de musica, que van tocar durant tota la tarde, per a esbarjo de la multitud allà congregada, diverses sardanes i ballets que van ésser puntejats per nombroses parelles; fins a posta de sol, que'ls acords de *La Marsellesa* van donar per acabada la festa.

Cap allà a dos quarts de sis, l'enorme multitud va començar a empendre la davallada en rondant les banderes, entonant alegres cançons o aixecant el crit irat contra la guerra demanant la dolça pau enyorada.

Bella i triomfal jornada!

Dels Jocs Florals poca cosa. Manel Folch i Torres, Manel Folch i Torres i Manel Folch i Torres, i encara un Folch i Capdevila.

Sobre'l *petardo* que esclatà diumenge a la nit en la Rambla de Santa Mònica s'han fet varis comentaris. Nosaltres hi hem cercat una explicació. Ens sembla que pot relacionar-se amb el pànic que regna entre'l veïnat de Barcelona per la probable puja dels lloguers, amb motiu de la pròxima Exposició d'Indústries Elèctriques. El manifest dels propietaris sols ha demostrat que'ls rèdits són una cosa sagrada.

Fins aquí res; però a quin dimoni se li acut esmentar les causes de la depreciació dels pisos?

Calen bombes, per a tenir habitacions econòmiques? Doncs bombes hauréu. La lògica dels desesperats és també lògica.

Ara vui acabar amb una advertència. La nostra honradesa de cronistes ens obliga a una confessió. Per a abreviar nostra tasca hem fet córrer les estisores. En això no hem comès altre mancament que imitar a molts del gremi.

Lo difícil per a tu, lector, fóra endevinar lo que ha eixit de la nostra ploma i lo que és degut a la ploma del veí.

De totes maneres resta ben sentat que, quan ens dóna

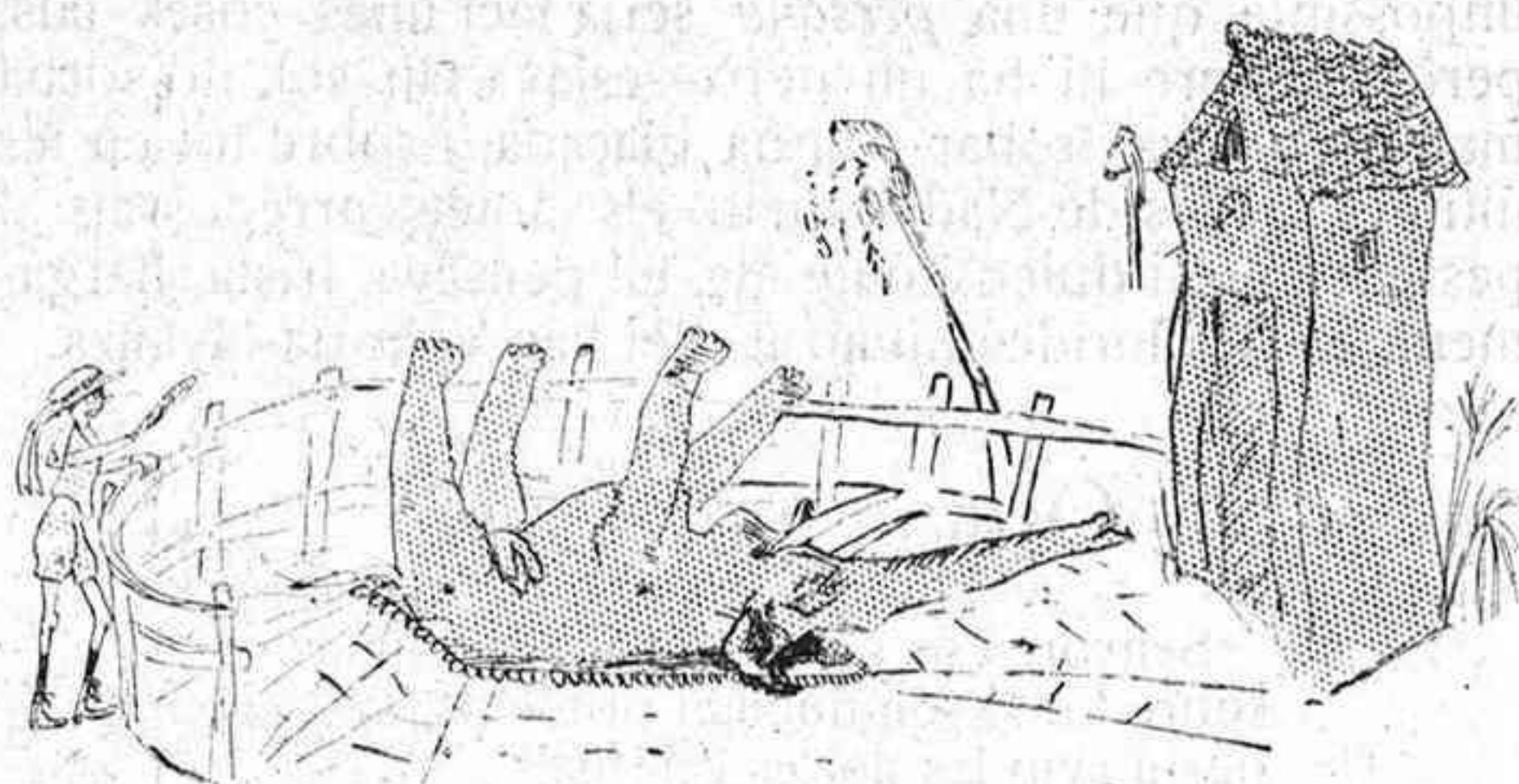

la gana, tenim brillantors d'estil, com qualsevol periodista sense sòu, que treballa amb el pur entusiasme dels apòstols.

P. BERTRANA

NOTA.—Hem deixat de parlar de l'apoteosi flamenca, esmentada al començar la Crònica, expressament. Tothom estava indignat de que un altre cop, en plena jornada cívica, es passegés per les Rambles un torero a coll-i-bè.

Unes garrotades venjadores descavalcaren a l'hèroe, que's convertí, tot seguit de tocar a terra, en una disfrega vergonyosa. La policia se l'emportà en un automòbil, com si fos un boig pertorbador vestit de paper de xacolata. Per pudor no hem volgut barrejar aquest succés amb els altres, ni després del *petardo*, que és cosa més humana.

Historia de l'Avi (*)

L'Avi del Parc és mort. Déu l'hagi perdonat i ens dongui molts anys de ventatja.

Amb tot i dir-li *Avi*, era jovenet; tot just li apuntaven els queixals del seny. Contra tot lo que s'ha dit, en *Moi-iom*—que així se nomenava la gran bestia—no nasqué a l'Asia, sinó en terres africanes, com Aníbal, Amílcar i Muley-el-Abbas.

Al néixer era de color de rosa i de l'alçada d'un goç de Terranova avençadet; després anà creixent; perdé els colors rosats i es tornà gris; li sortiren arrugues i pèls al cap-de-vall de la cua. Sa mare va desmamar-lo. Ja era un *home*.

Primer començà menjant flors d'acacia i de mimosa, sense notar poc ni molt les espines que les defenses; més tard, passada ja la primavera, s'atreví amb tota mena de verdures, i, a l'arribar a la tardor, menjava fusta i tot. Ja tenia tres anys.

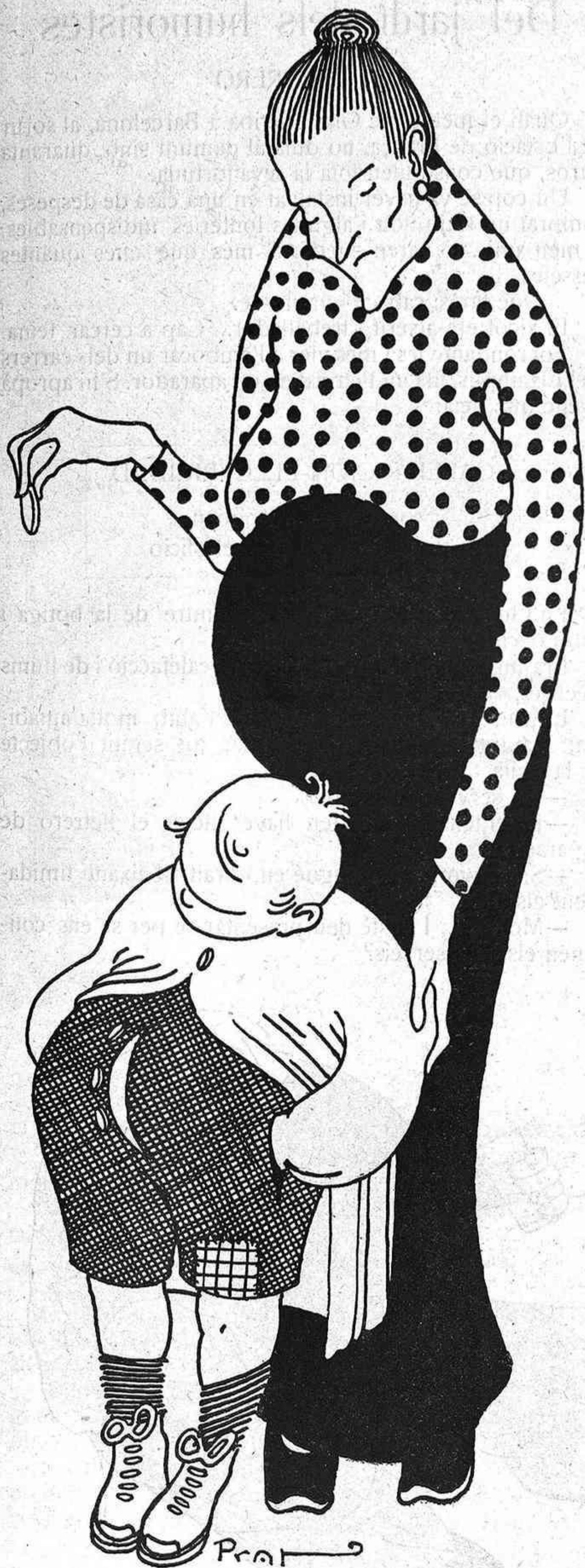
Era molt aixerit i curiós; ja feia festes a les femelles, es donava dutxes amb la trompa i volia saber sempre el perquè de totes les coses i cosetes.

Aquesta tiferia fou la seva perdició. Els belgues, aquests belgues que trobant petita la llur casa es fiquen per tot arreu, com les mosques, començaren a instal·lar una xarxa telefònica inter-urbana entre les urbs d'uns interessantíssims regnes caníbals.

En *Moi-iom* contemplà perllongadament els pals, els filferres i les xicres de porcel·lana. Després escoltà el bronzir, i finalment, tifer com ja hem dit que era, volgué saber com s'acabava allò.

El final fou tràgic per a ell, ja que caigué cautiú, sense que li valguessin frares mercenaris ni resistències heroiques.

(*) Per correu hem rebut aquest dibuix i aquesta necrologia, que publiquem per atenció, però sense fer-nos-en solidaris, ni molt menys.

UN PETIT HUMORÍSTIC

—Mira, fill meu, això és per a si fas bondat.
—Això és per a comprar regalessia.

Lligat per sota la panxa, l'embarcaren en un vaixell de vapor, i a bordo d'ell arribà a la mai prou ponderada i dolça Barcelona.

Qualsevol se creuria que va entrar desseguida al servei de l'Ajuntament. Doncs no. L'Avi, abans d'ésser-ho, visqué llargs anys en la barriada d'Horta, luxosament hostatjat per aquell senyor Martí Codolar que feia col·lecció de lloros i altres aucells i peixos.

Allí estava bastant bé i començà a fer coneixença amb els llonguets i amb els capells.

Després vingué lo que vingué i les *fieras* d'en Martí Codolar se traslladaren al Parc.

La seva vida, en aquests últims anys, no pot ésser més clara ni més honorable.

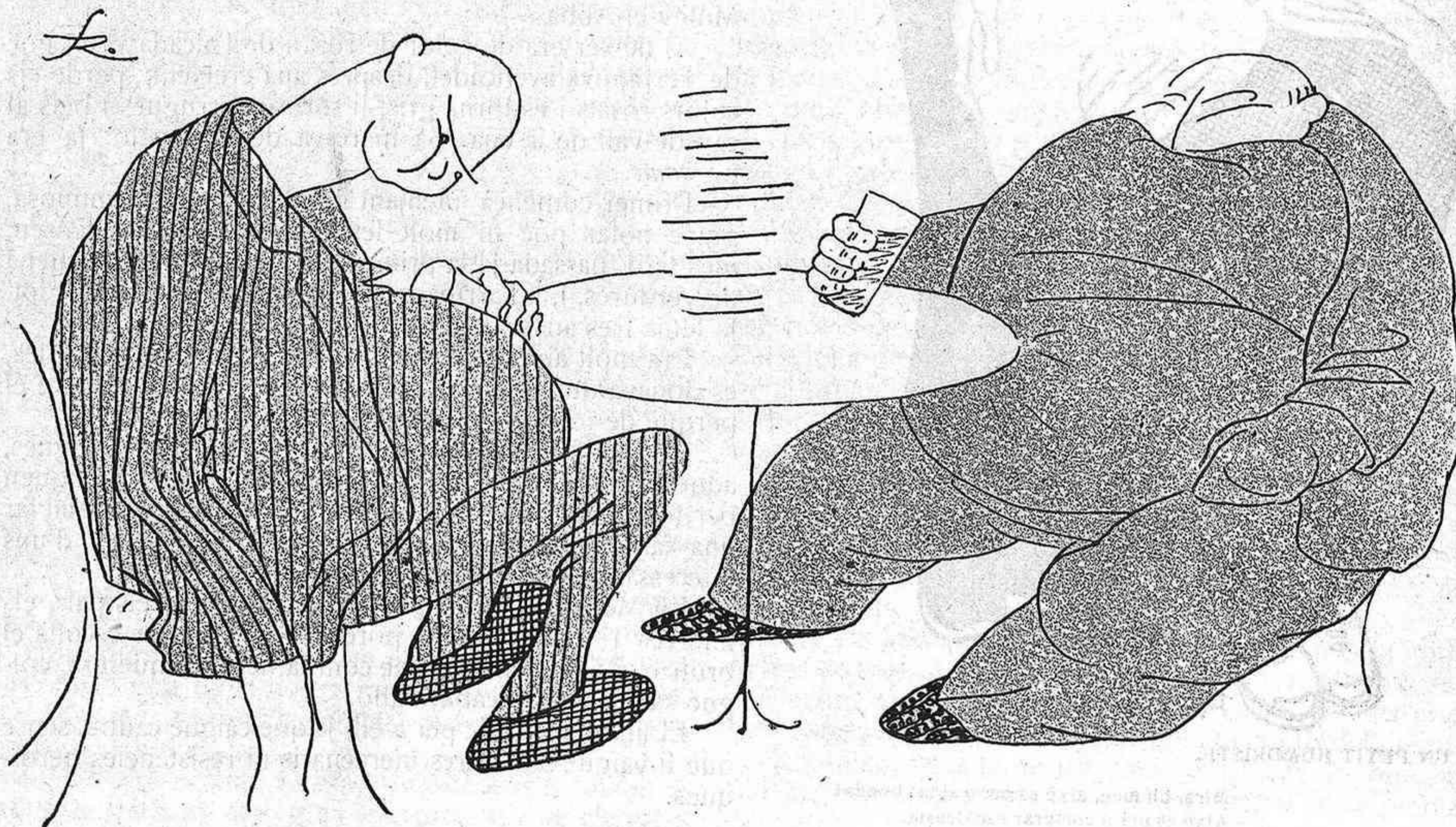
El suïcidi hi ha posat fi. És molt de deplorar. Sembla impossible que una *persona* seria faci unes coses tals; però—sempre hi hà un però—estava tan sol, no sortia mai; un dia va trobar l'aigua glaçada, i sobre tot en les últimes diades de Nadal, quan els noiets arredossats al pessebre no li duïen llonguets, ell pensava, trista, llargament, en les florides mimoses del llac Victoria-Nyauza.

Oració per l'Avi

Senyor: Vós que estimeu als animals, sobre tot si són dòcils i prudents, obriu avui les portes celestials a la gran bestia, encant dels innocents.

Els querubins, vostres xirois minyons, tindran amb ell la diversió preuada, quan vegin que s'empassa com pinyons el ros llonguet que'ls deu a la brenada.

Després un d'atreuit s'hi enfilà guiant-lo a vostra presència sobirana, i al veure a l'angelet, tan petit, damunt del llom de la bestia africana, rient la gràcia de l'alat vailet la vostra immensa faç s'alegrarà.

CELEBRANT LES FESTES DE LA PAU

Del jardí dels humoristes

EL LLETRERO

Quan el meu amic Giralt arribà a Barcelona, al sortir de l'Estació de França, no duia al damunt sinó quaranta duros, que constituïen tota la seva fortuna.

Un cop se va haver instal·lat en una casa de despeses, comprat un trajo nou i algunes tonteries indispensables, al meu amic no varen quedar-li més que unes quantes pessetes.

—Què faràs, cabaç?—va dir-se.

El xicot era aixeric i treballador... Cap a cercar feina.

Tot rondant vies i més vies a l'embocar un dels carrers de l'Eixamplis, filà un lletrero en un aparador. S'hi apropà i vegé que deia:

CALEFACCIÓN-ELECTRICIDAD

Se necesita un jóben
que sea práctico en el oficio

En Giralt donà un cop d'ull a dintre de la botiga i entrà decidit.

Era un establiment d'objectes de calefacció i de llums elèctrics.

El principal en persona va rebre'l amb molta amabilitat. Naturalment, degué endevinar tot seguit l'objecte de la visita.

—Un servidor venia per...

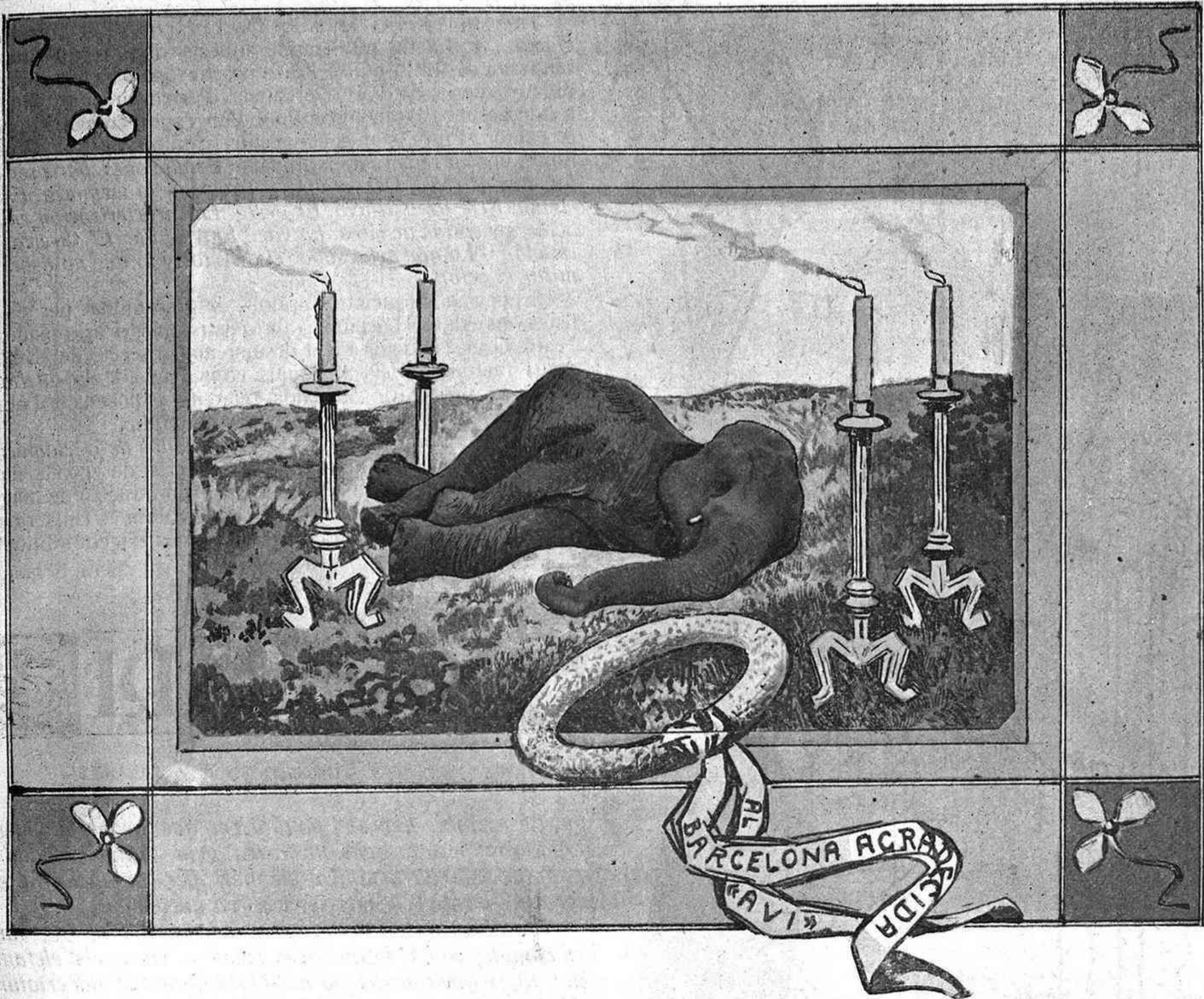
—Ja entenc, vostè deu haver llegit el lletrero de l'aparador.

—Sí, senyor;—respongué en Giralt, abaixant tímidament els ulls.

—Molt bé... I vostè deu presentar-se per si ens convenen els seus serveis?

—Si tu fossis govern, Pairet, què faries.
—Beure, sempre beure.

RECORDATORI

Una oració jo aquí us demanaria
per al més admirat dels animals.
(De més *trompes* se'n moren cada dia
i els hi fan sumptuosos funerals.)

- Sí!... sí, senyor, sí.
—Bravíssim. Vostè coneix bé el ram de la calefacció?...
—No, no senyor; de la calefacció no'n sé res... ni un mot.
—Bé; doncs, quan menys deu ésser pràctic en instal·lacions elèctriques.
—Tampoc... tampoc. No sé de què's tracta.
El botiguer, tot empipat:
—Doncs, si no coneix l'electricitat ni la calefacció,...
què dintre preté, vostè?... Ja no calia que entrés; tenim altra feina!
En Giralt, que és un xicot molt apocat, se sofocà en gran manera. Va tossir afectadament una estoneta i va dir...
—Dispensi, dispensi, si l'he incomodat... Però al llegir el lletrero de l'aparador, he pensat: «No fos cas que necessitessin un *joven* que sàpiga una mica d'ortografia».

H. JOUSSET

ANTOLOGIA DE POETES CATALANS MODERNS, per *Alexandre Plana*.—El recopilador espigolaire ho ha dit ben clar al contestar públicament a unes observacions que se li feren respecte a l'omissió d'alguns poetes moderns que no consten en aqueix volum: «és antologia *de* poetes i no *dels* poetes». Això excusa, fins a cert punt, el que en la tria hagi presidit un criteri més o menys capritxós; capritxós diem i ho és certament, demostrant-ho el sol fet d'incloure entre'ls poetes —que han d'ésser sempre versificadors— al senyor Eugeni d'Ors, que és un dels intel·lectuals més fermes i un dels talents més positius de Catalunya, però a qui ningú coneix com a poeta. Deixant totes aquestes consideracions apart, la col·lecció resulta notable i interessant. Trenta-set firmes, i lo més sel·lecte de cada firma, componen l'Antologia, que serà llegida i conservada amb amor per tots els aimants de les lletres patries.

La «Societat Catalana d'Edicions» ha presentat amb tota esplendidesa aqueix volum.

TRATADO DE TRATADOS DE DECLAMACIÓN, per *Luis Millá Gacio*.—Acaba de publicar-se aquesta obra, recull interessantíssim de tot lo millor i més pràctic que s'ha dit sobre la difícil matèria de l'art de l'actor. Perfectament ordenat, el text descobreix l'intel·ligent mà d'un expert comediant, com és l'autor. Entre'ls més suggestius capítols de que consta'l llibre, devem remarcar els titulats: *Condiciones para ser actor. Las actrices. Del estudio del papel y la memoria. Ensayando. Arte del silencio. El gesto. La caracterización en los actores y en las actrices. La voz. El vestido. El director de escena, i Lo que debe saber el director y lo que no debe ignorar el actor.*

Segueixen a aqueixos capítols, de gran utilitat per als artistes, un extens «Diccionari de vèus propies i apropiades al Teatre» i una nodrida i ben documentada secció de «Bibliografia Teatral», on els aficionats comediant i els *dilettanti* poden adquirir curiosos datos referents a un sens fi d'obres interessants sobre l'art de declamar en públic.

Finalment, aqueix *Tratado de Tratados de Declamación* és un llibre bellament editat; conté infinitat de gravats, entre ells moltes poses d'artistes eminents, reproducció de magnífiques fotografies; i la presentació del volum és tan seriosa i excel·lent que fa honor a l'etagère del més exigent bibliòfil.

SEPT SCIENCIES

COSES DE L'«AVI»

El veritable nom del paquiderm que acaba de morir era Bobby; però la gent, la nostra gent tan aficionada a adaptar-se arbitràriament els mots, per corrupció, va començar-li a dir «Avi» i «Avi» li va quedar.

Ha desaparegut del món dels vius als 38 anys. Tenint en compte, doncs, lo que acostumen a viure els elefants, pot dir-se que'l nostre ha mort essent tot just una criatura. Això vol dir que si amb les defuncions d'aqueixa mena d'animals s'estilessin les esqueles mortuòries, a l'escriure la de l'«Avi» es mereixeria que li possessin: Ha subido al cielo.

Era tan ignocent, la bestiola, que en Darder no havia pas pensat encara en fer-li fer la primera comunió ni menys en cercar-li xicota. Què n'hauria fet, per altra part, d'una femella si ni sisquera li havien crescut els ullals?

Era inocent i bon minyó. Petits i grans li feien fer lo que volien; no tenia un no per a ningú.

—Vina cap aquí, «Avi»!—li deien.

Ell, brandant aquella pesada testa de filosof, s'apropava al visitant, que de vegades era un trinxeraire mal intencionat.

—Aixeca la trompa!

Ell alçava el nas immens en direcció als núvols, i mostrava aquella bocaça insaciable, tot genives.

—Bufa!

I ell bufava.

I tot això per un crostó de pa, per una pell de taronja, per un cacauet, per una bola de paper; sovint, per un roc o per un troç de vidre, que no faltaven mai, entre'l bon públic, animetes dignes d'estar com ell engaviades.

Algunes vegades, per això, molt poques, contenen que s'havia enrabiada, fent-se justícia ell mateix contra'ls salvatges que abusaven de la seva bonomia, lo qual demostra que no era del tot mancat d'intel·ligència.

Un dia, un bromista li va ensenyar un llonguet. Ell

FESTA DE LA PAU

—Si, pau, pau... La guerra và per dintre!

allargà la trompa, posant en l'esguard dels seus ulls menuts, desproporcionats, tot l'agraïment del seu cor; però el bromista, quan va veure que la bestia estava a punt d'agafar el llonget, retirà la mà d'una revolada i va posar-se'l a menjar ell, amb rialla burleta, satisfet de l'enganyifa.

L'«Avi», tot calmos, donant un pas, desvià la mirada com si tal cosa; però així que li vingué a tret, allargà de nou la trompa i, agafant distret al bromista, li prengué el berret de palla que portava al cap i se l'engolí pomposament.

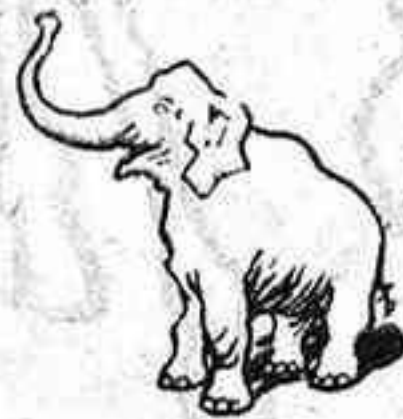
També es conta d'ell que, un cop, víctima d'un altre miserable engany, se n'anà dissimuladament a xuclar l'aigua del seu abeurador i amb la trompa va ruixar al fulano, clavant-li una dutxa copiosíssima que feu esclatar en rialles a tots els presents.

Però l'anècdota històrica més interessant de l'«Avi» és, segurament, la menys coneguda i la que millor confirma l'agudeses del seu instint:

Era quan encara formava part de la Col·lecció Zoològica de can Martí i Codolar. Acostumat al bon tractament del moço que'l cuidava i que li donava la teca, un dia s'adonà que li havien canviat; que no era el mateix home. Fos que, realment, el nou encarregat no li donava tan bon menjar, no'l servia amb tants miraments, no li feia tantes festes, o fos que no li era prou simpàtic, el fet és que l'animaló s'ho prengué per la tremenda i volgué exterioritzar el seu disgust. Com?... A tall de sufrageta engarjolada: no menjant. Passà alguns dies sense tastar res, però al fi, veient que aquest sistema no li probava, canvià de tàctica agafant-ho pel cantó de l'enginy, i quina en va fer? Un matí, a l'observar que'l nou moço, a l'anar-se'n després de tancar la valla per la banda de fora, s'havia descuidat la clau al pany, agafà amb la trompa aquesta clau i la llençà amb tota la furia, tan lluny, que trigaren moltes i moltes hores en trobar-la.

El director de can Martí i Codolar atinà, aleshores, en el motiu de l'actitut rebel del paquiderm. Des d'aquell moment li fou retornat el vell amic, el moço que abans tenia, i l'intel·ligent «Boby» sempre més va fer bondat de la bona.

XARAU

Qui escolta, sent

An el carrer de Sant Pau, aprop mateix de la Rambla, un tipu esquifit, flamenc, parlava amb un jove magre molt decentament vestit com un fill de bona casa.

Jo, com que soc molt curiós i em fico allà on no'm demanen, vareig volguer escoltar de l'assumpte que tractaven.

—*Pué zeñó*— deia el flamenc—
ahora que ya tienes plaza
de escribiente redator
der periódico, no jagas

como los que viste ayer
salir a marchas forzadas,
porque te vas a quear
sin pan, ni vino, ni blanca.

—Per què?... Què feien els vells?...

—*Qué hacian?*

—Sí!

—*Ahi es nada!*

Que nos dejaban peó
que ar "Cerrajiyas" con fardas.

Si tu quiés ser de los nuestros
podrás entrar en las plazas,

gratis, toas las corrias,

tendrás tabacos y gangas,

mujerío y más parné

que los viejos que aquí estaban,

que ya has diquelao que van

más pelaos que las ranas.

A ver tu si te haces hombre...

—Que no ho soc?

—*De cercustancias.*

—*Astà molt bé!*

—*Vaya, abur.*

Salú y pesetas!

—*Alanta!*

L'un s'endinsa carrè avall,

l'altre surt cap a la Rambla,

i acaba el diàleg així,

entre un jovenet dels d'ara

i un tipu d'aquells que van

amb jec curt i calça llarga.

F. LLAVEIOL

PRINCIPAL.—Dimecres va despedir-se la companyia de comedia catalano-castellana que durant tant temps i amb bona acceptació ha vingut actuant en el nostre vell teatre. I l'endemà, dijous, degué debutar la de sarçuela i òpera espanyola que dirigeix el notable artista Sagi-Barba, amb l'esperada estrena de *Las golondrinas*, drama líric de veritable èxit a tot arreu on s'ha representat.

No hi farem falta i se'n dirà quelcom.

LICEO.—*Orfeo*, de Gluch, posat en escena la setmana passada, ha vingut a trencar l'ensopiment i desorientació que regnava en l'actual temporada. L'inspirada i senzilla musica del gran mestre ha sigut aplaudida una vegada més pels bons aimants de l'art, i si bé en la presentació escènica podrien fer-s'hi algunes objeccions, el conjunt va resultar bastant bé.

La senyora Cisneros mereix un elogi especial, per lo bé que va vestir i cantar el simpàtic paper d'«Orfeo»; la seva arrogant figura donà al personatge un relleu extraordinari.

El mestre Bavagnoli, bé. En Volpini que, ple de bons desitjos, va anar-se'n a París per contractar alguna notabilitat que li fes acabar dignament la temporada, s'ha quedat amb les ganes; no troba ningú que, per l'escàs número de funcions que'l poden contractar, vulgui venir.

Nosaltres opinem com l'actual empresari, que la temporada d'òpera de primavera deu suprimir-se.

Sembla que ha aprofitat la seva estada a Italia i a França, per ajustar alguns artistes per a la propera temporada d'hivern, que, segons promet, ens deixarà més que satisfets.

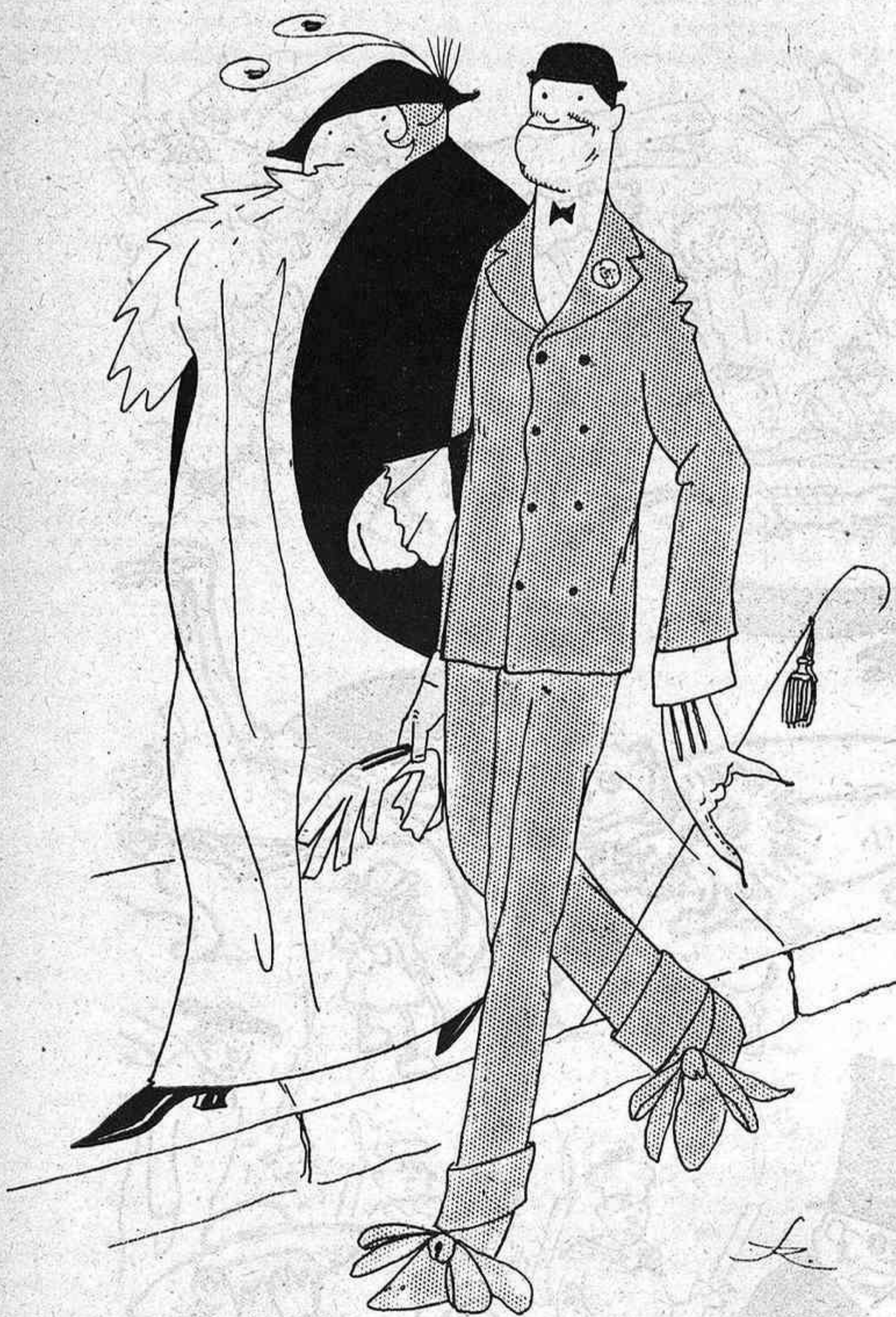
Ja ho veurem.

NOVEDADES.—Obra nova de la setmana, *La Casta*, drama en tres actes de Josep López Pinillos. El principal defecte d'aquesta producció escènica és que l'argument no con-

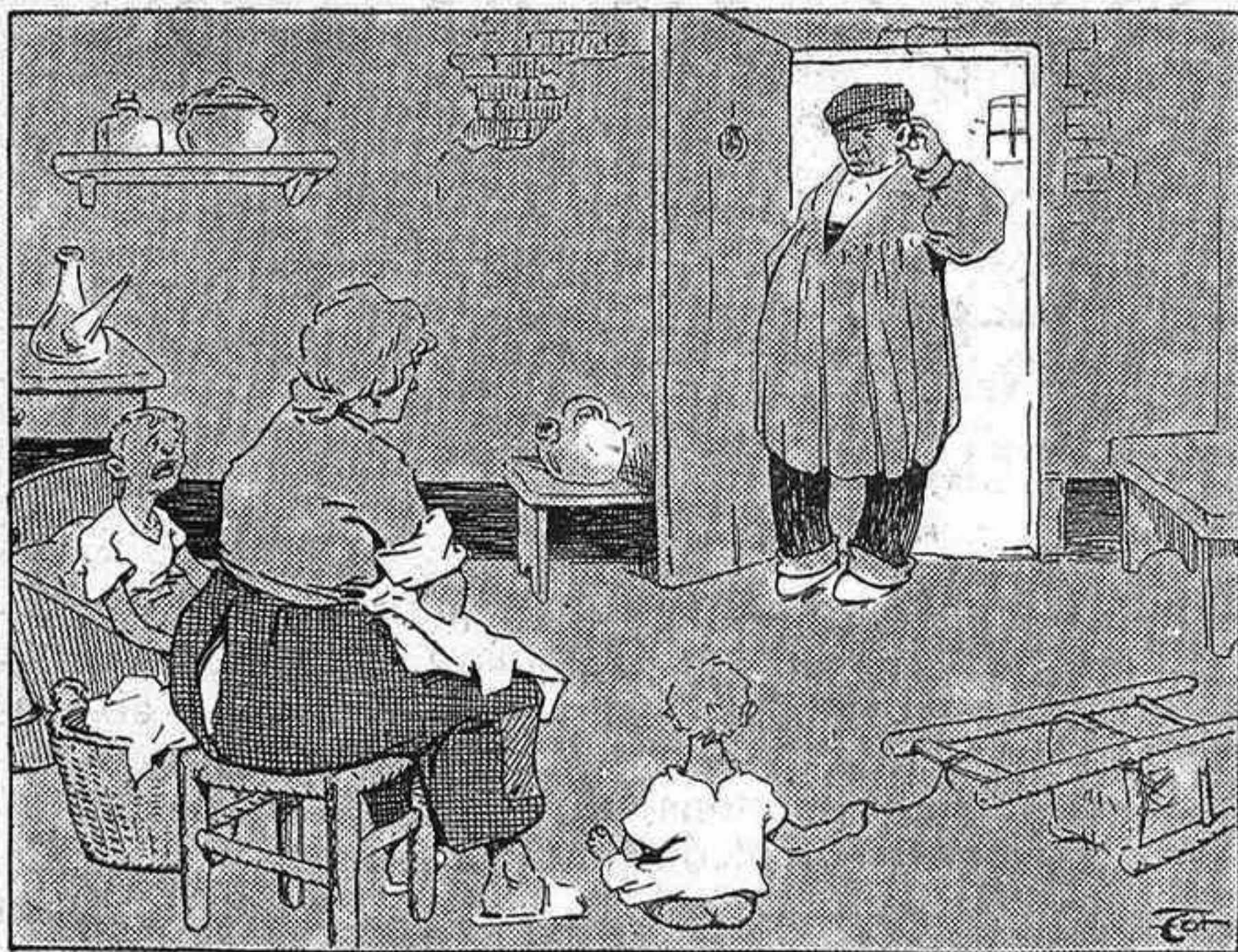

LA FESTA DE LA FLOR

—Ja sabs, Millo, que no m'agrada que siguis tant anti-clerical
—I bé, dona! Ens hem de soportar les opinions... Tu bé ets anti-tuberculosa.

LA PRIMAVERA DEL POBRE

—Noia, una mala notícia: l'amo m'ha rebaixat el jornal.
—Alabat siga Déu!... En canvi, el procurador diu que ns apujarà el lloguer.

Parlem severament, és cert. Els que no hagin oït mai, a *trio* Soler, pensaràn que li portem mala voluntat; però en canvi, els que hagin tingut ocasió d'oïr-lo, ja veuràn que no'ns manca la raó. La crítica que's diu sensata fa l'orni d'una manera llastimosa. I és pitjor pels mateixos interessats, car els ditirambis els fan trobar més dolents de lo que pot-ser són. Entre'ls crítics n'hi hà d'entesos, que no pot ésser que badin. Els tals podrien abstenir-se, en bé de l'art, d'escriure contra'l seu sentir, i així il·lustrarien a la gent.

El senyor Soler, fent-li justícia, té molt poc de violoncel·lista; li manca mecanisme i treu un sò aspre i lleig de l'instrument, degut a que té una escola d'arc ben poc recomanable. La senyora Barella és també poc pianista; li manca temperament de tal i no ha rebut gaires bones lliçons. Pedaleja amb un poc de desconeixement i la seva pulsació és dura, i la fredor amb que interpreta corglaça a l'auditori.

En canvi, el jove Roig, creiem que hauria pogut arribar a tocar el violí, si hagués estudiat amb un bon professor. Ara, entre altres defectes, té el d'ésser excessivament ploramiques quan obre'l registre de l'expressió, i el de posar l'arc sobre les cordes com aquell qui serra.

Som implacables perque sembla, segons se'ns diu, que en Soler treballa per a crear, en l'Escola Municipal, una plaça de professor de *musica di camera*, que desempeñaria... qui fos. En aqueixa ciutat de favoritismes cal que hi hagi qui posi les coses en son lloc.

NOTES D'ART

FAIANÇ CATALÀ.—En D. Carles és d'aquells pintors sobre'ls quals hi cab perfectament una seria discussió. Les seves obres són d'aquelles que's miren i no's veuen. Reproduïdes pel gravat resulten sens cap mena de dubte molt més agradables de lo que resulten vistes directament, i no obstant algun crític dels que més importància han concedit a l'Exposició d'en Carles, fallà que la millor qualitat que tenia aqueix artista era el color, les matitzacions, etc. Si es vol que una obra pictòrica sigui com una mena de geroglífic i que, per a desxifrar la qual, precisi una ciència nova, allavors sí, en D. Carles restarà fóra de l'alcanç de la majoria dels que fins avui passaven per intel·ligents.

Nosaltres hem presenciat com alguns, amb aires trascendentals, miraven les pintures d'en Carles capficats com si llegissin una inscripció caldea.

I és xocant que lo que un artista ha construït amb una relativa facilitat, i sense una fonda preocupació, requereixi llargues i forçades meditacions per a assimilar-ho i fruir-ho.

Per la nostra part no'ns sembla pas que calgui un tan gros treball per a entendre que en les teles del pintor olotí, hi hà una ausència evident de moltes de les coses que abans eren tingudes com a indispensables per a meritar un senzill paisatge. En primer lloc, *abans* s'exigia als pintors d'aquest genre que'ns expressessin l'estat del cel, la llum de l'hora, l'emoció de les coses i la seva pròpia, que possessin aire en les llunyanies i duresa als rocs i vibració en les fulles, que donguessin *calitat* a cada objecte i esmersessin per a les transparencies uns procediments i per a les opacitats uns altres; en fi que sintetitzessin amb art lo que'ns enamora en la naturalesa i ens entra a l'ànima al primer cop d'ull, amb el senzill funcionament de les nostres retines que mai han sabut res d'ocultismes pictòrics ni d'estètiques enrevessades.

Això hem dit que s'exigia *abans*. Ara, segons l'importan-

—Pero ¿qué radiantre tiene? ¿Por qué plora?
 ¿Qué le pasa?
 —Que si l'Ajuntament no compra un altre Avi,
 hauré de mudar d'ofici.

—Ai, Sidrol... Me sembla que serán dosl...
 —Tant-de-bò fossin vint, que a raó de déu
 peles per cada quatre, l'Alcalde ens abillaria
 una fortuna!...

cia que amb estupefacció hem vist se concedia a les pintures d'en Carles, no calen ni de molt tantes coses, encara que sembli que'n calguin moltes més.

Uns refregats de color misteriosos, esboçant formes confoses, basten per a fer esmentar a les plomes Poblet i Santes Creus, desde la Biblia a Sant Agustí.

Anido, ha acabat de fer naufragar el projecte, que s'ha estrellat del tot amb aquest últim episodi.

I quan sabrem qui va posar aquesta *estampilla*, senyor Governador?

No li sembla que fer passar 72 mil·lions de *matute* és massa gruixut?

El ministre d'Hisenda ha fet fer una visita d'inspecció a les oficines de Recaudació de Contribucions, de la que n'és arrendataria la «Catalana General de Crèdit».

Al revés de lo que alguns esperaven, el resultat de l'inspecció fou un èxit per al Director de les oficines, senyor Montero Reyes, la gestió del qual fou elogiada pel funcionari del govern.

Felicitem al senyor Montero.

I consti que'l nostre elogi a l'home administrador és més desinteressat que'l del Govern, perquè aquest cobra i nosaltres paguem.

Un dibuixant del setmanari *Blanco y Negro* ha il·lustrat una crònica de la darrera guerra carlista posant-hi soldats que vesteixen indumentaria de primers del segle passat.

Tractant-se de periòdics de Madrid, no vé d'aquí, per això.

De més segles s'equivoquen quan parlen de coses i de gent de Catalunya.

ESQUELLOTS

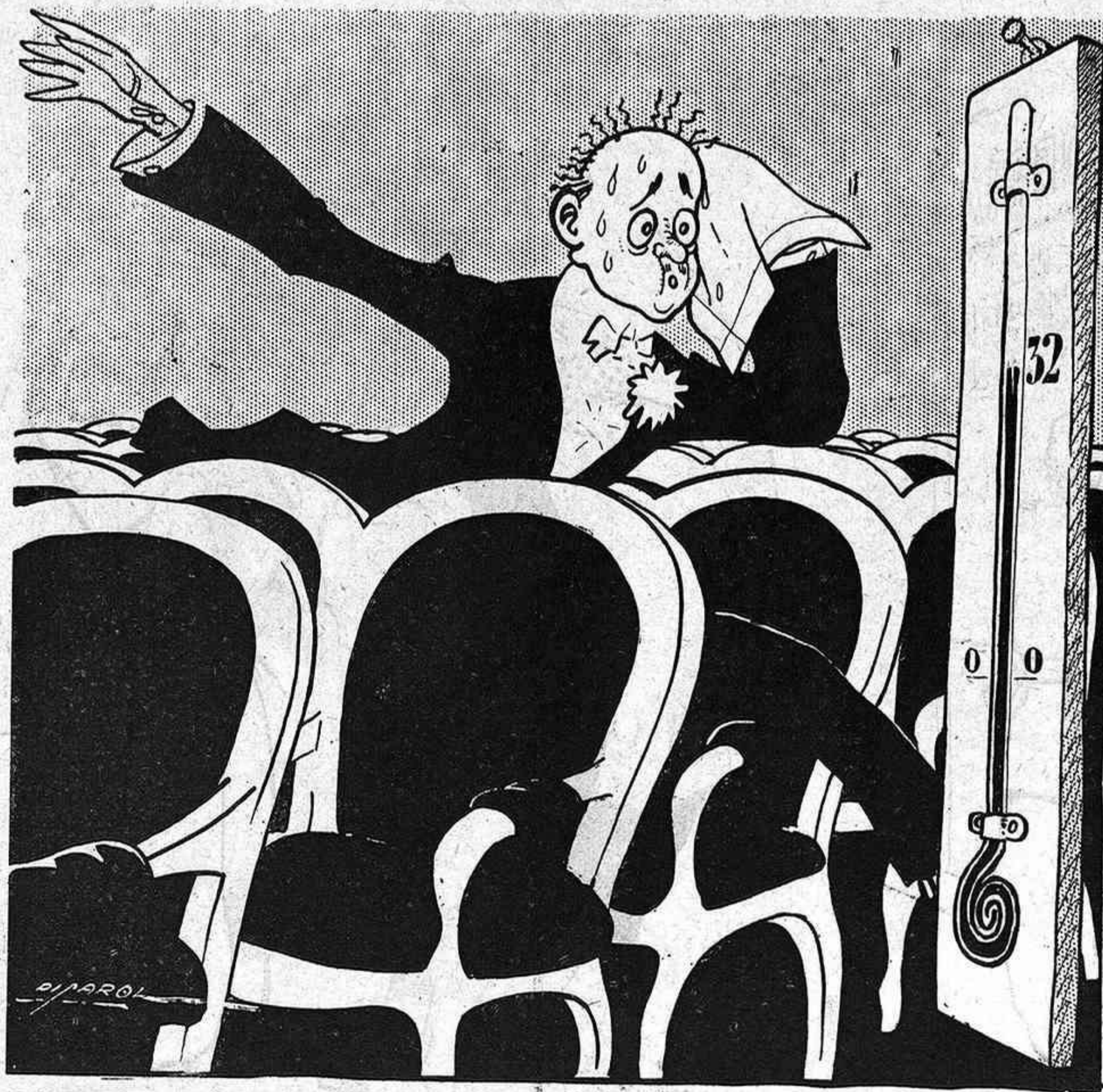
Les aigües de Dos Rius s'embruten cada vegada més. Ara resulta que en el pressupost extraordinari enviat pel governador a l'Ajuntament, hi ha alguna irregularitat, demostrant-se amb aquest fet escandalós, com i de quina manera's comporta l'administració pública en la segona capital d'Espanya.

I res, tothom tan *campante y aquí no ha pasado nada*, segons un senyor d'andalusía que fa de governador a Barcelona. Ni sisquiera cap regidor ha fet la més petita pregunta a l'alcalde, respecte a l'aital irregularitat denunciada públicament per l'ex-governador senyor Anido.

Es que això de les aigües de Dos Rius ofega als millors nedadors, i tots els regidors de tots els partits naveguen amb una mateixa embarcació que està a punt d'enfonsar-se i no gosen ni a piular.

Lo de l'*estampilla*, i la presencia a Barcelona del senyor

LA TEMPERATURA EN ELS TEATRES

—Trenta dos graus!... Això passa de la calor reglamentaria!... Vaig a dir que'm tornin els quartos.

Obrim *El Poble Català* del dimecres, passem l'esguard per la primera plana i trobem tot seguit: «*Des de Figueres*» —el plural de figuera— i a sota «*La Fira de Santa Pau*».

Santa Pau?... Sant Marc, Santa Creu, Santa Bàrbara no'ns deixeu!... I ens hem senyat.

Ja tenim un altre *fenòmeno* del to-reig: en Fèlix Freg.

Diumenge obtingué un èxit tan barbre com el mateix espectacle.

Per cert que la policia donà una càrrega als aficionats que'l duien a coll-i-bè rambles avall.

També és massa *enèrgica*, la nostra policia!... Això de portar enlaire a un torero serà tot lo ridícol que vulguin, però és molt ignocent.

—Per què'l duen a coll?—preguntà un estranger a un urbà.

—Perque'l pobre pateix d'ulls de poll, i veu?... com que la Rambla està tan mal empedrada!...

Fa uns quants dies que's veu passejar per nostra ciutat, entre vulgars *pes-*

seteros, un subjecte grassonet, amb capell bohemi i cabells i bigoti d'un ros d'aigua oxigenada, que tothom pregunta qui és.

A nosaltres ens digueren l'altre dia que era'l *Duende*; però no ho creiem. Un *duende* ens el figurem com una cosa capaç de fer mitja por; però aquell home rosset i bufó no pot espantar més que a les criatures.

Als grans, no'n parlem; als grans els fa riure.

Qui molt abraça...

Sembla que'l senyor Abadal se veurà obligat a escullir entre'ls dos càrrecs incompatibles que en l'actualitat disfruta.

Ara veiam amb quina breva es quedarà l'il·lustre regionalista.

Amb la regidoria?

Amb la senaduria?

Un peixet m'hi jugo que li endevino.

El nostre alcalde sembla que té el projecte d'adquirir, en substitució de l'Avi, dos elefants jovenets, mascle i femella.

Errada, senyor Sagnier!

ELS MORTS DEL CEMENTIRI NOU

—Deixa-ho tot ben nèt, noia, que amb això de l'Exposició a Montjuic, ens vindran a veure molts forasters.

Vostè no és amic dels pobres.
Vostè havia de pensar que ara les famílies que vagin al Parc, hauràn de gastar dos llonguets en comptes d'un.
Ben segur que l'idea ha sortit del cap d'algun forner.

I què me'n diuen d'aqueix monstruós crim del Prat?
Quina animeta deu gastar, el bona peça!...
El séu defensor, per això, tractant-se de víctimes pageses, tindrà molt camp per córrer.
—Se veu ben clar—podrà dir—que l'acusat és un gran protector de l'agricultura. Com que feia tant temps que no plovia, els volia regar les cols amb sang!...

Dos grans especuladors, sortint de Borsa:
—Ara hauriem d'anar a pendre alguna cosa.
—A qui?

El dimecres passat, en l'express que surt de Barcelona a les 7'45 de la tarde, partí a Madrid la comissió formada per regidors i per individus de la junta directiva de l'Exposició d'Indústries Elèctriques, a l'objecte de demanar al Govern mides legals per a facilitar els treballs definitius d'organització de la gran obra que's vol portar a terme.
Déu vulgui que tornin ben satisfets i electritzats.

Això és a cà'n Seixanta, cavallers!
Dijous de l'altra setmana varen començar les obres d'asfaltat de les Rambles, per la de Canaletes. Mitja dotzena d'homes cavaren una estona amb l'activitat característica de les nostres brigades municipals. I el dijous d'aquesta, és a dir, al cap de vuit dies, la cosa continuava en el mateix estat, sense haver avançat ni un pam; quatre pilotets de terra remoguda davant del quiosc de begudes, i parin de comptar.

I lo pitjor: ara resulta que n'hi haurà per dies, perquè'l material d'asfaltat encara és a l'estranger.

Algun diari opina que s'hauria de tornar a aplanar la terra i deixar-ho tot com abans. Nosaltres no. Nosaltres votem per a que aquella terra remoguda es converteixi en un hortet i s'hi plantin unes quantes mongeteres.

Ben maques que s'hi farien, les mongetes, amb l'aigua sobrer del quiosc!

I, si hi tiraven aigua amb eixarop, ben maques i ben dolces!

Oh, la justícia!
Llegeixo que en un dels Estats de l'Amèrica del Nort un jutge, veient-se apurat perquè la presó era plena, va condemnar a un lladre al pagament d'una multa de vint dòlars.

—N'hi donaré deü, no més,—va dir el lladre.—Són tots els que porto a sobre.

El jutge:
—No sé què dir-vos; els que corresponen a la pena són vint... Si no'ls teniu, aneu-los a robar!...

A la sortida del Palau de la Musica Catalana, després dels Jocs Florals:

—En què's diferencien una sonàmbula d'un poeta floresc?

—En que la sonàmbula es passa la vida adormint-se ella mateixa, i un poeta floresc fent adormir als altres.

Diumenge que ve, les benemèrites senyorettes anti-tuberculosos aniràn pels carrers de Barcelona oferint flors als transeunts.

Benvingudes!
Jo les espero, generós, amb el traü obert.
Mentres no m'ofereixin la *flor natural* d'enguany, ja serem amics.

Amb excel·lent èxit s'han efectuat les probes d'una nova pintura incombustible.

Ja ho saben els protestants.
Cal pintar amb aquest nou barniç les portes de les capelles evangèliques.

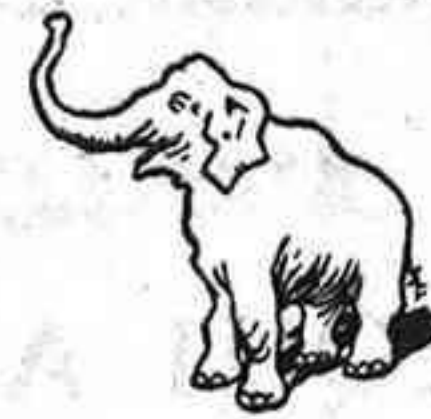
Es l'única manera de salvar-se dels jaumistes petrolers.

Entre mare i filla. Aquesta, una nena de sis anys.
—Una criatura ben educada no se n'ha de riure mai de certes coses.

—No me'n ric pas. Miri, l'altre dia, al sortir del col·legi, una nena va caure i totes les alumnes varen posar-se a riure, menos jo.

—Vols dir?... Me deixes parada!
—Es molt senzill. Com que la nena que va caure era una servidora...

Diàleg de sobre-taula:
—Tu... és veritat que l'unió fa la força?
—Així ho diuen.
—Doncs és estrany!... Mira, com més aigua uneixo al vi, més dèbil el trobo.

Solucions als trenca-caps del número 1841

A la xarada primera, *Escala*; a la segona, *Sila*; a la mudança, *Mana, mena, mina, mona*; a l'anagrama, *Neus, nues*, i a la targeta, *L'homenatge, Santiago Rusiñol*.

TRENCA-CAPS

XARADA

Una tarde vaig anar a un *hu-dos* de molta fama, amb l'intenció de passar-hi, divertida, aquella tarde.
Vareig demanà un *tercer*, que un xicot bastant amable me'l serví en una *total* que semblava *quart-tres-quatre*.

J. Aubert M.

ENDEVINALLA

Què és això: cent lladres, lligats per la gola, roben rics tresors d'una cova fonda.
Després, d'un a un, van buidant a un cove tots aquells tresors que en la terra's fonen.

Crispín

—Quinze dies que'ens estimem, videta!...
—Noi, quina memoria que tens!..

—Oi que s'hi ha de tirar una peça de deu cèntims al forat de la màquina?
—Sí, senyor. Però, a vostè, pot-ser n'hi tornarà una de cinc.

—PIAROL

Gran regalo!

Gran regalo!

OBSEQUI ALS LLEGIDORS DE "L'ESQUELLA"

LOT DE LLIBRES EXCEPCIONAL

Vuit magnífiques obres que valen en conjunt **58'50** ptes.
se donen per **cinc** pessetes!

MANUEL ANGELÓN.—**Isabel II, Historia de la reina de España.**—Un gran tomo de 600 pàgines con 17 preciosas làminas. Precio de catàlogo: 25 pesetas.

M. PONT-MARTIN.—**Memorias de un notario, ó la expiación de tres generaciones.**—Un tomo gran tamaño, de 361 pàgines con 11 làminas. Precio de catàlogo: 6 pesetas.

MANUEL ANGELÓN.—**El pendón de santa Eulalia, ó los fueros de Cataluña.**—Novela histórica.—Un voluminoso tomo de 840 pàgines, con 25 làminas. Precio de catàlogo: 14 pesetas.

ANTONIO ALTADILL.—**La Conciencia.** Magnífica novela.

Ilustrada con cuatro grandes láminas debidas al inmortal artista Tomás Padró.

Precio del catàlogo: 6 pesetas.

PRÓSPERO MERIMÉE.—**Carmen.** Novela traducida por don Cristóbal Litrán. Precio del catàlogo: 0'50 ptes.

A. Z.—**El alma al diablo.**—Novela política. Precio de catàlogo: 2 pesetas.

F. GRAS Y ELÍAS.—**Romances de corte y villa.**—Un tomo de 170 pàgs. Precio de catàlogo: 2'50 ptes.

F. SALAZAR Y QUINTANA.—**Poesía del porvenir.**—Con una carta de don Francisco Pi y Margall. Precio del catàlogo: 2'50 pesetas.

Total: Vuit volums que valen 58'50 ptes., se donen per cinc pessetes

Per a ésser remès a provincies és convenient ajuntar a l'import del lot, 1'60 pessetes, per a gastos de correu i certificat, degut al pès dels llibres, que és de 4'500 kilos.

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

COLECCIÓN DIAMANTE (Tomo 119)

Obra nueva

JUGLARÍAS Poesías inéditas

por **EDUARDO MARQUINA**

Un tomo

Ptas. 0'50

JOSEP BURGAS

FLOR DE PICARDÍA

VERSOS D'AMOR I DE PECAT

Un tomo

UNA peseta

Obra nova

SANTIAGO RUSIÑOL

EL CATALÀ DE "LA MANCHA"

NOVELA

Un tomo de més de 300 planes
en paper de fil marca Guarro

4 ptes.

La setmana que vé sortirà

JARDINS D'ESPANYA

42 reproduccions dels millors quadros d'en **SANTIAGO RUSIÑOL**

TEXT CATALÀ DE

Joan Alcover
Gabriel Alomar
Miquel Costa y Llobera
Emili Guanyabéns

Apeles Mestres
Joan Maragall
F. Matheu
M. S. Oliver

TEXT CASTELLÀ DE

Azorín
Enrique Díez Canedo
Francisco A. de Icaza
Manuel Machado

Eduardo Marquina
G. Martínez Sierra
Ramón Pérez de Ayala
Juan R. Giménez

Preu: 20 pessetes

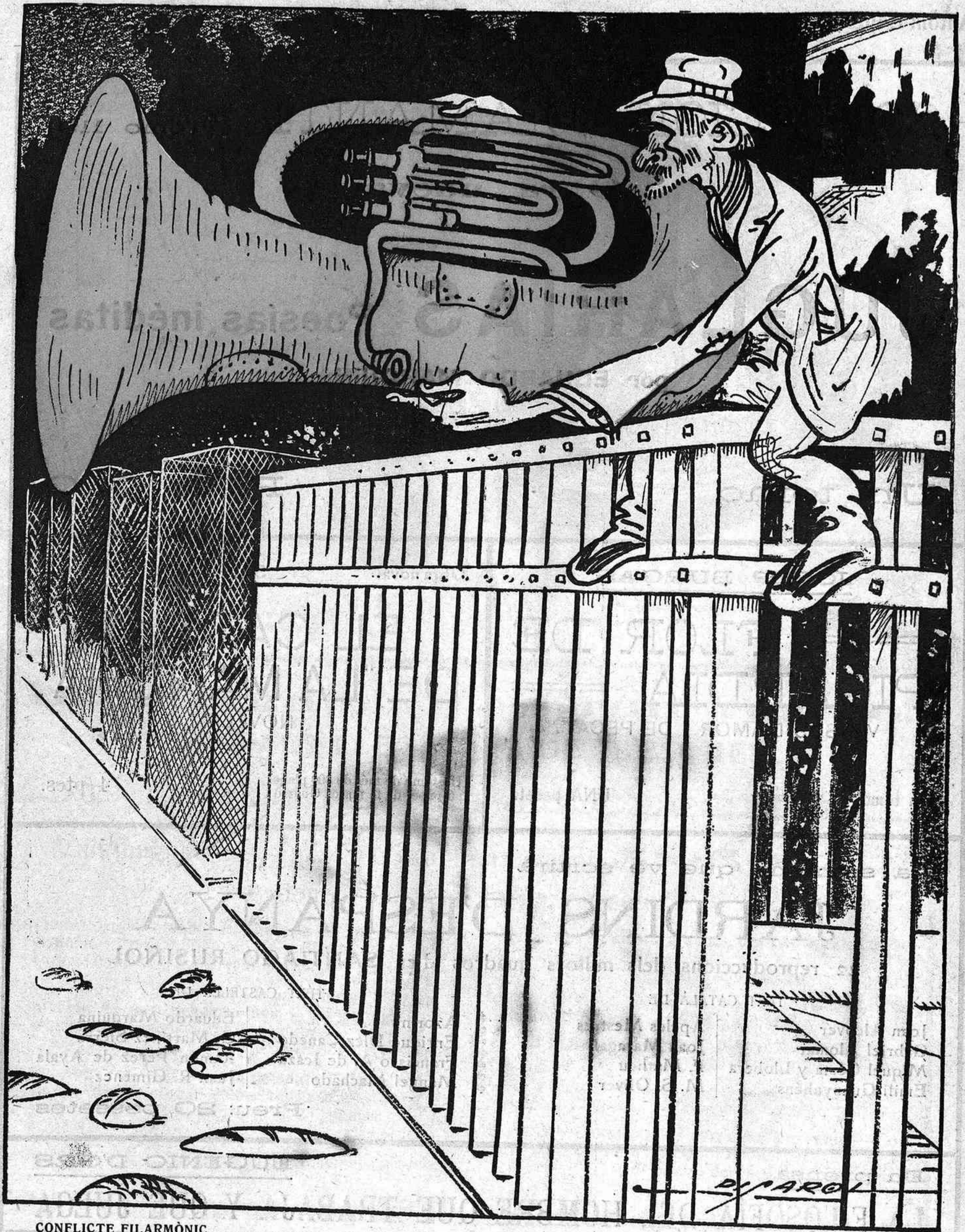
En prensa

EUGENIO D'ORS

LA FILOSOFÍA DEL HOMBRE QUE TRABAJA Y QUE JUEGA

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, además, un ral pera certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

CONFLICTE FILARMÒNIC

El music cessant.— No'm queda altre remei que fer de substitut de l'Avi...
Apa, nois, no teniu res per la trompa?